

РЕШЕНИЕ

№ 13946

гр. София, 09.04.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 41 състав, в публично заседание на 26.03.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Луиза Христова

при участието на секретаря Мариана Велева, като разгледа дело номер **2467** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от АПК. Образувано е по жалба на „Специализирани болници за рехабилитация – Национален комплекс“ ЕАД със седалище в [населено място] срещу заповед за налагане на санкции на директора на РЗОК – С. З. с № РД-253С-24-2 от 22.01.2026г., в частта по т. 1,2, с която на жалбоподателя е наложена санкция финансова неустойка в общ размер на 420 евро за 4 нарушения на основание чл. 455, ал.3 от НРД за МД 2023-2025г.

Жалбоподателят оспорва, че е извършил нарушенията по т. 1,2 от процесната заповед. Твърди, че не са взети предвид направените от него в хода на проверката обяснения и писмени възражения. Това е довело до формиране на грешни изводи въз основа на неизяснена фактическа обстановка. В резултат постановената заповед е немотивирана и необоснована. Не са нарушени посочените законови норми, защото събраната такса по 4 от ИЗ не касае плащане за извършена медицинска дейност, а за други услуги, които не се заплащат от НЗОК. Става въпрос за предварително обследване на съответния пациент и неговото заболяване с оглед определяне на най-правилното лечение в съответния филиал, кат осе отчетат съответните противопоказания. Това обследване се налага, защото в направлението за хоспитализация не се съдържа информация за точния филиал на СБР, в който пациентът следва да бъде лекуван. Поради това пациентите се планират предварително въз основа на информация за диагноза, съпътстващи заболявания, ТЕЛК или други здравословни проблеми, и се прави резервация. Таксата от 35 лв. се заплаща именно за тази предварителна документална проверка. По този начин се избягват рисковете за здравето на пациентите и ситуации, в които същите могат да бъдат върнати като неподходящи за лечение в съответния филиал. В този смисъл е извършена проверка и от ИА „Медицински надзор“, като е

прието че таксата касае съпътстваща услуга преди хоспитализацията и не влиза в колизия с разплащаните от НЗОК дейности. Става въпрос за такса за услуга по смисъла на чл. 98, ал.1 от ЗЛЗ. Информация за посочената такса е публикувана на интернет страницата на СБР и същата покрива разходите за предварителен анализ на документите и за поддръжка на резервационната информационна система. Предвид изложеното се иска от съда да отмени процесната заповед. Претендират се разноси по списък. Подробни съображения излага в писмени бележки по съществото на спора.

Ответникът - директора на РЗОК – С. З., редовно призован, оспорва жалбата. Моли същата да бъде отхвърлена като неоснователна. Подробни съображения излага в писмена защита по съществото на спора.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД-С.-град, след като обсъди доводите на страните и прецени по реда на чл.235 ал.2 ГПК във вр.чл.144 АПК приетите по делото писмени доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателят има сключен договор с НЗОК № 24-0885/19.10.2023г. за оказване на болнична медицинска помощ по КП съгласно пакета от здравни дейности по Наредба № 9 от 2019г., подробно описани в чл.1 от договора.

Със заповед № РД-18-1499/24.11.2025 г. (л. 30), издадена на основание чл. 72, ал. 2, 3 и 10 от ЗЗО, чл. 438, ал.3 от НРД за МД 2023-2025 и чл. 11 от Инструкция № РД-16-46/03.07.2023 г. за условията и реда за осъществяване на контрол по чл. 72, ал. 2-8 от ЗЗО, директорът на РЗОК – С. З. е наредил да бъде извършена проверка на жалбоподателя със задача: „Контрол по изпълнение на договора на лечебното заведение за оказване на болнична помощ по КП в съответствие с НРД за МД за 2023-2025г“.

Определените длъжностни лица от НЗОК са извършили проверката, като са проверили 120 бр. ИЗ за месеците 09 и 10.2025г. във филиал П. баня. От тях става ясно, че са допуснати нарушения по ИЗ № 5413/24.09.2025г., ИЗ № 5517/30.09.2025г., ИЗ № 5530/30.09.2025г. и ИЗ № 5886/15.10.2025г. за ЗОЛ Ц. М. А., И. К. К., А. Т. М. и Г. П. Б.. От пациентите е изискана от страна лечебното заведение и заплатена от пациентите „такса за предварителна обработка на документи преди хоспитализация с цел прецизиране на противопоказанията по т.5 от ПЗР на наредба за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ“ в размер на 35лв. всяка. Същата фигурира във фактурите към всяко ИЗ, които са издадени в деня на приема. В посочената наредба липсва такава точка и такава такса. Поради това обработката на документите във връзка с хоспитализацията е задължение на ЛЗ и е безплатно. Изискването на такса за тази услуга е възприето като нарушение на чл. 30 от НРД за МД 2023-2025 и неспазване на условията и реда за оказване на медицинска помощ по чл. 55, ал.2, т.3 и 5 от ЗЗО.

Въз основа на събраните доказателства е съставен протокол № Р-1924 от 03.12.2025г., връчен на 09.12.2025г. на жалбоподателя. По направените констатации е постъпило възражение от представляващия лечебното заведение на 16.12.2025г., в което (както и в жалбата пред съда) се изразява становище само по констатациите в т. I,2 от протокола от проверката. На основание чл. 75, ал.1 от ЗЗО със заповед № РД-09-193 от 19.12.2025г. на директора на РЗОК С. З. е назначена арбитражна комисия, която да разгледа възражението. Комисията се е произнесла с решение от 05.01.2026г., с което е отхвърлила възражението по констатациите в т. I,2 от протокола от проверката, тъй като за да се прецени наличието на условията за прием всяко ЛЗ следва да извърши преглед и анализ на медицинската документация на пациента, т.е.СБР не е единственото ЛЗ, което прави това. Нито в НРД за МД, нито в Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ е предвидена възможност за този анализ да се дължи такса. В чл. 24а, ал.1 от Наредбата е предвидено за кои изчерпателно изброени услуги ЛЗ може да поиска заплащане и

въпросната обработка на документи не е сред тях. Тази такса не е и потребителската такса по чл. 37 от ЗЗО.

В резултат е издадена процесната заповед, в която подробно са описани същите нарушения. За тях и на основание чл. 465, ал. 1 и 2 и чл. 455, ал.3 от НРД за МД 2023-2025 на жалбоподателя е наложена санкция „финансова неустойка“ за всяко отделно нарушение по 105 евро или общо 420 евро. Заповедта е получена от жалбоподателя на 22.01.2026г. Жалбата срещу нея е подадена на 05.02.2026г.

По делото е приложен протокол № КП-1034 от 20.10.2025г. от извършена проверка на друг филиал на СБР от инспектори в ИА „Медицински надзор“. Според този протокол изискването на такса за предварителен анализ на документите на пациентите преди тяхното настаняване и хоспитализиране, както и за разходи за поддръжка на информационната резервационна система не касае дейности, заплащани от НЗОК. Поради това същата не е в нарушение на действащата нормативна уредба. Освен това е приложен Правилник за устройството, дейността и принципите за управление на „СБР – НК“ ЕАД, съгласно чл. 27 от който приемът на пациенти във филиалите се реализира чрез извършване на резервация, направена или потвърдена в централен офис или регистратурата на съответния филиал, имейл или телефон, като се събира такса депозит (когато е приложимо). При отмяна на резервацията част от таксата подлежи на връщане при условия, регламентирани със заповед. Приложена е заповед № РД-09-75 от 40.04.2025г. на изпълнителния директор на дружеството, с която е предвидено за настаняването на пациенти във филиалите да се изисква заплащане на такса за обработка на документи при планова хоспитализация по КП по смисъла на т.5 от ПЗР на Наредбата за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ в размер на 35лв. Таксата се събира при хоспитализацията на място, считано от 01.05.2025г. Тази заповед е изменена със заповед № РД-09-75-2 от 01.10.2025г. на изпълнителния директор на дружеството, с която се предвижда таксата да се събира за предварителна обработка на документите преди хоспитализацията с цел прецизиране на наличието на противопоказания. В осз е представен констативен протокол № КП-215 от 04.03.2026г., съставен от служители на ИА „МН“, който касае друг период, различен от проверения от ответника по настоящото производство, а именно – от 20.02.2026г. до 27.02.2026г., както и жалби на други лица, различни от ЗОЛ, по чийто прием са констатирани нарушения с процесната заповед.

При горната фактическа обстановка, съдът формира следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима. Насочена е срещу акт, подлежащ на пряк съдебен контрол за законосъобразност по аргумент от нормата на чл. 59, ал. 13 от ЗЗО. Подадена е от субект – адресат на акта, засегнат неблагоприятното от обективизираното в същия властническо волеизявление, и е депозирана в преклузивния срок по чл. 149, ал.1 АПК. Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Оспореният административен акт е издаден от компетентен орган - директор на РЗОК – С. З., съгласно чл. 76, ал.2 от ЗЗО. Заповедта е издадена в предвидената от закона форма, съгласно чл. 59 АПК, като съдържа посочените в ал. 2 реквизити. Процесуалният ред за извършване на проверката, регламентиран в ЗЗО, е спазен. Заповедта за възлагане на проверката съдържа правните и фактическите основания за издаването ѝ с определяне на проверяващото лице/лица, обектът - наименование и месторазположение на ИМП, видът, задачата и срокът на проверката. Констативният протокол за резултатите от проверката е съставен от компетентни органи съгласно чл. 10, ал.1 от Инструкция № РД-16-46 от 03.07.2023 г. за условията и реда за осъществяване на контрол по чл. 72, ал. 2-8 от ЗЗО, издадена от управителя на НЗОК на основание чл. 72, ал. 10 ЗЗО, и е връчен на жалбоподателя, който се е възползвал от правото си да подаде възражение срещу него съгласно чл. 19 от Инструкцията. Възражението е разгледано и потвърдено от

арбитражна комисия. Следователно процедурата е била спазена, съдът не установи нарушения на административнопроизводствените правила от категорията на съществените.

При установената липса на процесуални нарушения, водещи до отмяна на обжалвания акт (в неговата цялост), правният спор се свежда до изследване наличието на материалноправните предпоставки за ангажиране на отговорността на изпълнителя. Съгласно чл. 55, ал.2, т. 3 от ЗЗО националните рамкови договори съдържат условията и реда за оказване на помощта по т. 2. Съгласно чл. 30 от НРД за МД за 2023-2025 изпълнителите на медицинска помощ осъществяват дейността си съгласно изискванията на ЗЛЗ, ЗЗО, ЗЗ, Кодекса на професионалната етика, ЗЛПХМ, подзаконовни нормативни актове и НРД. В тази връзка е приета Наредба за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ. Съгласно чл.2 от Наредбата здравноосигурените лица в Република България имат право да получават медицинска помощ в обхвата на основния пакет от здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК, които им гарантират достъпно лечение в съответствие със стадия, развитието, тежестта и остротата на съответното заболяване. Извън обхвата на задължителното здравно осигуряване българските граждани имат право на достъп до медицински услуги при условията и по реда на чл. 82 от Закона за здравето (сред които не попада такса за предварителна обработка на документи преди хоспитализация). Българските граждани имат право на достъп до медицинска помощ въз основа на договори за медицинска застраховка по чл. 82, ал. 1 от Закона за здравното осигуряване и на медицински услуги срещу заплащане. Здравноосигурените лица имат право на достъп до медицинска помощ извън тази по ал. 1 и 2, както и на допълнително поискани услуги, свързани с оказването на медицинска помощ, които се заплащат по цени, определени от съответните лечебни заведения при спазване изискванията на наредбата. Лечебните заведения, сключили договор с НЗОК за оказване на медицинска помощ, не могат да определят цени и да изискват и приемат плащания/доплащания от задължително здравноосигурените лица за предоставяната им медицинска помощ от пакета по ал. 1, за която лицата имат съответното направление, издадено по реда на тази наредба. В случая става въпрос за такса, събирана преди хоспитализацията, извършена въз основа на направление за хоспитализация по КП, т.е. за медицинска помощ от пакета по ал.1. В този случай наредбата посочва изчерпателно допълнителните услуги, които подлежат на заплащане извън пакета, заплащан от НЗОК, при поискване от пациента. Съгласно чл. 24а от наредбата по време на своя престой в лечебно заведение, сключило договор с НЗОК за оказване на болнична помощ, здравноосигурените лица имат право срещу заплащане да получат следните допълнително поискани услуги, включващи: 1. подобрени битови условия – самостоятелна стая, в цената на която се включват всички допълнителни битови условия, със или без придружител по желание на пациента; 2. допълнително обслужване, свързано с престоя на пациента в лечебното заведение, извън осигурените здравни и общи грижи – самостоятелен сестрински пост, допълнителен помощен персонал, меню за хранене по избор, съобразено със съответния лечебно-диетичен режим; 3. избор на лекар или екип от медицински специалисти. Процесната такса за предварителна обработка на документи преди хоспитализация не попада в тези услуги. Освен това същата не е предварително поискана от съответното ЗОЛ, като липсват доказателства в обратния смисъл. В ЗР на наредбата липсва т.5, посочена като основание във фактурите към всяко ИЗ за събиране на такса за допълнителна обработка на документи преди хоспитализация. Следователно няма предвидена нормативна възможност да се изисква такава такса от ЗОЛ, изпратени при жалбоподателя с направление за хоспитализация за лечение на заболяване от пакета, заплащан от НЗОК. Независимо, че таксата се събира преди хоспитализацията, изискването ѝ ограничава достъпа до болнична помощ на ЗОЛ, защото при незаплащането ѝ същото няма да бъде хоспитализирано от жалбоподателя. Освен това именно хоспитализацията е

основание за заплащане на таксата (при липса на хоспитализация, таксата не се плаща). Планирането, анализът на документите и решението за хоспитализация на ЗОЛ се осъществяват от лечебното заведение като част от дейността по съответната КП, която се заплаща от НЗОК. Лечебното заведение има основание да откаже хоспитализация на предвидените в чл. 304, ал.1 от НРД за МД 2023-2025 основания – липса на индикации за хоспитализация по съответната КП, липса на капацитет на лечебното заведение, отказ от заплащане на медицинска помощ при прекъснати здравноосигурителни права. След като лечебното заведение е сключило договор с НЗОК за осъществяване на медицинска помощ по съответни КП и посочените условия са налице, то не може да откаже хоспитализация, защото лечението в един от филиалите му е противопоказано за този пациент. Дори и да има такива противопоказания с оглед конкретното заболяване, това лечебно заведение е длъжно да осигури лечение, което не е противопоказано в същия или друг негов филиал. Поради това съдът намира, че констатациите на ответника за извършено нарушение на чл. 30 от НРД за МД 2023-2025 са правилни. Съгласно чл. 449, ал.1, т.1 от НРД за МД за 2020-2022 при констатирани нарушения от длъжностните лица по чл. 72, ал. 2 от ЗЗО: длъжностните лица – служители на НЗОК, и длъжностните лица от РЗОК – контролори, по изпълнение на договорите за оказване на медицинска помощ се налагат санкции, предвидени в тази глава. Според чл. 453, ал.1 и 2 от НРД санкциите по този НРД са: 1. финансова неустойка; 2. прекратяване на договор. За всяко констатирано нарушение се прилага съответна по вид и размер санкция. Относно размера на наложената санкция, същият се определя съгласно чл. 454 от НРД в зависимост от: вида и тежестта на констатираното нарушение, както и броя на случаите по това нарушение, поредността на извършването му и от решението на арбитражната комисия в случаите, когато същата се е произнесла с решение. Процесното подлежи на санкциониране на основание чл. 455, ал. 3 от НРД за МД за 2023-2025г., според който когато изпълнител на болнична медицинска помощ наруши условията и реда за оказване на медицинска помощ по чл. 55, ал. 2, т. 2 от ЗЗО, определени в този НРД, управителят на НЗОК, съответно директорът на РЗОК, налага санкция „финансова неустойка“ в размер от 200 до 500 лв. Определеният с процесната заповед размер от 105 евро е в предвидения минимум за всяко нарушение. Поради това съдът приема, че наложената санкция е определена правилно.

Неоснователни са възраженията на жалбоподателя, че става въпрос за такса за услуга по смисъла на чл. 98, ал.1 от ЗЛЗ. Услугата за предварителна обработка на документи преди хоспитализация влиза в медицинската дейност по съответните КП, за които жалбоподателя има сключен договор с НЗОК. Не може да се приеме, че като дейност, предхождаща хоспитализацията, не влиза в медицинската помощ, оказвана по време на хоспитализацията. Следва да се отбележи, че Правилникът за дейността на жалбоподателя също не дава основание за събиране на такава такса, тъй като чл.20 от него касае източници за финансиране – приходи от заплащане на медицински услуги (т.е. извън пакета, заплащан от НЗОК), а чл. 27 касае такса депозит, когато е приложимо, която се задържа частично само при отмяна на резервацията (т.е. в останалите случаи се връща). Заповед № РД-09-75 от 40.04.2025г. и заповед № РД-09-75-2 от 01.10.2025г. на изпълнителни директор на дружеството не са издадени на законно основание, тъй като нито правилника предвижда такава възможност, нито съществува т.5 от ПЗР на Наредба за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ. Освен това по три ИЗ приемът е извършен преди издаването на заповед № РД-09-75-2 от 01.10.2025г., когато е действала заповед № РД-09-75 от 30.04.2025г., предвиждаща събиране на таксата при хоспитализацията. Става въпрос за дейност в деня на хоспитализацията, която се заплаща в същия този ден и е условие, за да се извърши хоспитализация, а не

за дейност, свързана с планиране на прием и резервация, която няма как да се извършва и заплаща в деня на хоспитализацията. Лишено е от смисъл да се прави резервация за прием в деня на хоспитализацията, когато или се осъществява приема, или се отказва. Тази практика е продължила и след издаване на заповед № РД-09-75-2 от 01.10.2025г., като видно от ИЗ № 5886/15.10.2025г., фактурата на л. 58 отново е издадена в деня на хоспитализацията. Следователно въобще не става дума за предварително оказвани услуги, а за дейност, която пряко касае достъпа до оказваната от жалбоподателя болнична медицинска помощ, т.е. реда и условията за осъществяването ѝ. Нещо повече, тя влиза в цената на КП, която НЗОК заплаща на жалбоподателя по сключения договор, защото въз основа на нея се оказва или не се оказва медицинската помощ. В първия случай СБР я получава два пъти – веднъж от пациента, и втори път – от НЗОК със заплащането на КП. Във втория случай тя се извършва безплатно, защото отказът от хоспитализация на основанията в чл. 304, ал.1 от НРД за МД 2023-2025 не води до разходи за лечебното заведение. Що се отнася до изискванията на Наредба за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ, ответникът правилно е извършил преценка, че в случая не са налице условията по чл. 24а от нея. Още повече че по тази разпоредба няма компетентност да упражнява контрол, тъй като дейността не се заплаща от НЗОК.

Предвид изложеното заповед № РД-253С-24-2 от 22.01.2026г. на директора на РЗОК С. 3. в оспорената част следва да бъде потвърдена, а жалбата срещу нея – отхвърлена като неоснователна.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд София-град

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „Специализирани болници за рехабилитация – Национален комплекс“ ЕАД със седалище в [населено място] срещу т. 1,2 от заповед за налагане на санкции на директора на РЗОК – С. 3. с № РД-253С-24-2 от 22.01.2026г., като неоснователна.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: